

באורים

נגדיר את חלוקת האיזורים על פי ארבעה רבעים (גלילים). עיין בצירור בעמוד 70), כאשר בכל גליל השעה זהה בכל המקומות, ובינו לבין הגליל הסמוך יש פער של שש שעות. על פי החלוקה הזו, הגליל הראשון מקדים את הגליל האחרון בשמונה עשרה שעות. כלומר, הפער בין הנקודה הראשונה לנקודה הרחוקה, הוא שמונה עשרה שעות. הגליל של ארץ ישראל (הרבע שבין סין לארץ ישראל) מקדים את הגליל של סין (בין טבור הים לסיני) בשמונה עשרה שעות. לכן, מהרגע שמסתיימת השבת בארץ ישראל, בסין היא תסתיים רק בעוד ח"י שעות. ההלכה קובעת, שכדי לקבוע ראש חודש ביום המולד, צריך שהירח יראה לעין באותו יום. אלא שרק כ"ד שעות לאחר המולד ניתן להתחיל לראות את הירח, ולכן מסביר החבר שאין צורך שהירח יראה באותו מקום, שכן היבר בלתי אפשרי, אלא די בכך שהוא יהיה באותו יום. כלומר, שאם המולד היה בשבת בירושלים, צריך שהירח יספיק להיראות באיזשהו מקום בעולם כשעדיין שבת באותו המקום. אפילו אם המולד יהיה אחר שכבר עברו י"ח שעות מהשבת, הוא עדיין יספיק להיראות בשבת בקצה המרוחק ביותר. זו כוונת הגמרא, "נולד קדם חצות" - אם מולד הירח היה בארץ ישראל י"ח שעות אחר כניסת השבת, כלומר רגע קל קודם חצות היום בשבת - "בידוע שנגרף סמוך לשקיעת החמה" - הוא בוודאי יספיק להיראות במקום המרוחק ביותר בתוך השבת, רגע קל לפני השקיעה שבה מסתיימת השבת. במקרה כזה, גם המולד וגם הראייה היו בשבת. על רקע זה מסביר החבר הלכה נוספת לגבי קביעת ראש חודש - "צריך לילה ויום מן החדש". כלומר, שניתן לקבוע ראש חודש ביום המולד, רק אם הלילה והיום של יום המולד יהיה חלק מהחודש החדש. דרישה זו היא בלתי אפשרית באותו מקום של המולד, שהרי אם המולד חל ביום, אזי הלילה שלפניו שייך לחודש הקודם. גם כאן מסביר החבר, שאין הכוונה דווקא ללילה ויום שבמקום המולד, אלא לילה ויום של תאריך המולד באיזשהו מקום בעולם. כאשר המולד היה בחצות היום בשבת בארץ ישראל, באותו רגע ממש הייתה שקיעת החמה בסין שבה מתחילה השבת. נמצא שבסין, הלילה והיום של השבת חלו לאחר שעת המולד בשבת שבארץ ישראל, למרות שבארץ ישראל עצמה כעבור שש שעות מהמולד כבר התחיל יום ראשון.

מעלת ארץ ישראל היא סגולית, ולא רק כאמצעי נח לעבודת ה', ולכן האבות השתוקקו להתיישב בה גם באווירה רוחנית קשה כששכנו בה עובדי עבודה זרה. מאותה סיבה, יש לה משמעות לא רק במגורים ממושכים במשך החיים, אלא גם בראייה בלבד, ואפילו בקבורה לאחר המוות. גם הגויים שלא ניתנה להם התורה, מרגישים שייכות עמוקה לארץ ישראל ולבית המקדש שבירושלים, כיוון ששם שער השמים'.

הרחבות

1. קדושתה העצמית של הארץ בנפרד מקדושת המצוות

ארץ ישראל התקדשה בקדושה עצמית שאינה נובעת מקדושת מצוותיה. כך כותב הכפתור ופרח [שער י'], ובהסבר הדברים כתב שארץ ישראל התקדשה פעמיים. בפעם הראשונה בימי אברהם אבינו, אז התקדשה קדושה עצמית מכוח בחירתה על ידי ה' והבדלתה משאר הארצות, ובפעם השנייה בכיבוש הארץ.

הרמב"ן כותב "שיסוד קיום כל המצוות כולן מצד עניינן הפנימי והתכליתי הוא רק בארץ" [בראשית כו, ה' ודברים יא, יח] הרב קוק [בהקדמה לספרו עץ הדר] מסביר שגם המצוות שאינן תלויות בארץ קדושות מכוח קדושת ארץ-ישראל. ובחוף-לארץ "אין המצוות מכוונות לתכליתן בחוף לארץ, כ"א מפני שהם מביאים את ישראל לשוב לארץ... שהנשמה הפנימית של כל המצוות כולן... היא גם כן תלויה בארץ" [וראה במי מרום, חלק ו', פרק מז].

שאלות לדיון

מה הפירוש שארץ ישראל היא 'הדום רגליו' של הקב"ה?

מה העניין להיקבר בארץ ישראל, אחר שהאדם כבר מת?

והרחב אֶשֶׁר נְחַלְקִים בוֹ גְלִילוֹת הָאָרֶץ בְּקִרְיַת אוֹתוֹ הַיּוֹם הוּא שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שְׁעוֹת, לֹא יוֹתֵר וְלֹא פְּחוֹת, קוֹרְאִים אֲנִשֵּׁי הַגְּלִיל הַזֶּה שִׁבְתָּ, וְכִבֵּר יֵצְאוּ אֲנִשֵּׁי גְלִיל אַחֵר מִן הַשִּׁבְתָּ, גְּלִיל אַחֵר גְּלִיל, עַד תֵּם שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שְׁעוֹת מִן הָעֵת אֲשֶׁר הִתְחִילָה בָּהּ קְרִיַת הַשִּׁבְתָּ, עַד שִׁתְּהִיָּה הַשָּׁמֶשׁ בְּאֲמֻצֵּי הָרְקִיעַ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְתִפְסַק הַקְּרִיָּאָה שֶׁל הַיּוֹם הַהוּא, וְלֹא יִשְׁאַר מִי שִׁיִּקְרָא הַיּוֹם הַהוּא, אֶלָּא יִתְחַיל בְּקִרְיַת שֵׁם הַיּוֹם שְׁאַחֲרָיו. וְעַל פֶּן נֶאֱמָר: "נולד קדם חצות בידוע שנגרף סמוך לשקיעת החמה", פֶּאֱלוּ אֲמָר: נולד קדם חצות יום שבת בירושלים, בידוע שנגרף ביום שבת סמוך לשקיעת החמה. והוא, ששם יום שבת נמשך שמונה עשרה שעות אחרי הפרד הקריאה ממקום ההתחלה, עד ששבה השמש לאמצע הרקיע בארץ ישראל אחר יום ולילה, והתחיל שיראה הירח החדש למי שהיה בתחלת סין בערב יום השבת, והספים עם אחרם "צריך לילה ויום מן החדש". וכבר נסתלק שם השבת מן הי' והתחיל שם יום ראשון, אף על פי שארץ ישראל כבר יצאה משם השבת והגיעה לאמצע יום ראשון, ואמנם הפונה השם השבועי הפשוט בכל הישוב, כדי שיאמר למי שבסין ולמי שבמערב: באיזה יום נתגתם ראש השנה? ויאמרו: שבת, למשל, אף על פי שאחד משניהם כבר יצא מהחג בזמן שהיה האחר בחג, לפי סמיכות מקומותיהם אל ארץ ישראל, אבל בשמות ימי השבוע חגגו שניהם ביום אחד בעצמו.

הַיּוֹם שִׁיִּדְעֵת שִׁבְתוֹת ה' וּמוֹעֲדֵי ה' תִּלְוֶיָהּ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר הִיא נְחֻלָּתָה ה'. זֹאת בְּנוֹסֵף לְמַה שֶׁכָּבַר לְמִדְוָת מִהֵיחֵת נִקְרָאת "הַר קְדָשׁוֹ", וְ"הַדּוֹם רִגְלָיו", וְ"שֶׁעַר הַשָּׁמַיִם", וְ"כִי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה", וּמַה שֶׁהָיָה מִתְאַוֶּת הָאֲבוֹת לְדוֹר בָּהּ וְהִיא בִּידֵי עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת זָרָה, וְהַפְּסָפִס לָהּ וּנְשִׂאֵת עֲצֻמוֹתֵיהֶם אֵלֶיהָ, כִּיֵּעֲקֹב וְיוֹסֵף, וְתִשׁוּקֵת מִשֶּׁה לְרֵאוֹתָהּ, וְנִמְנַע זֶה מִפְּנֵי וְהָיָה בְּצֵעַר, וְאַחֵר כִּן הִרְאָתָה לוֹ מִרְאֵשׁ הַפְּסָגָה, וְהָיָה זֶה חֶסֶד. וּמַה שֶׁהָיָה מִתְשׁוּקֵת הָאֲמוֹת, פָּרַס וְהִזִּי וְנָוֶן וְזוֹלָתָם, לְהַקְרִיב בְּשִׁבְלֵם וְלְהַתְפַּלֵּל בְּעֵדֶם בְּבֵית הַהוּא מִרוֹמָם, וּמַה שֶׁנִּתְּנוּ מִפְּמוֹנָם עַל הַמְּקוֹם הַהוּא, אֵף עַל פִּי שֶׁהָאֲמִינוּ בְּחָקִים אַחֲרֵים, מֵאַחֵר שֶׁלֹּא קָבַל אוֹתָם הַחֵק הָאֲמֵתִי. וּמַה שֶׁיֵּשׁ לוֹ הַיּוֹם מִן הַרוֹמְמוֹת, עַל אֵף שֶׁנֶּעְדְּרַת מִפְּנֵי הַשְׁכִּינָה הַנְּגִלָּתִית, וְשֶׁכָּל הָאֲמוֹת חוֹגְגִים אֵלָיו וּמִתְאַוֶּים לוֹ זוֹלָתָנוּ, מִפְּנֵי אֲנִסְנוּ וְעִנְשָׁנוּ, וּמַה שֶׁהִזְכִּירוּ הַחֻקִּים מִמֵּעֲלָתָהּ מִמָּה שִׁיִּאָּרֵךְ סִפּוּרוֹ.

החמדה לארץ ישראל

תלויה בארץ - משום שבארץ ישראל היום מתחיל בשקיעה. **בבית הוא** - בית המקדש. **לא קבל אותם החוק** - התורה לא ניתנה לגויים. **חוגגים** - עולים לארץ לחגוג.